

Taidekoulutuksen ja -kasvatuksen lisääminen kaikilla koulutusasteilla luo ratkaisuja yhteiskunnallisiin murroksiin

Taideyliopisto on käynnistänyt vuosina 2019–2021 kolme taidekasvatuksen ja -koulutuksen kansallista visiotyötä. Laajasti taidekenttää yhdistäneillä musiikin, kuvataiteen ja esittävien taiteiden visioilla tavoitellaan yhteistä näkemystä koulutuksen kehittämistarpeista, tavoitteista ja toimenpiteistä.

Suomalainen taidekasvatus ja -koulutus auttavat meitä laajentamaan maailmankuvaamme ja kuvittelemaan uusia tulevaisuuksia. Tämän osoittavat vuosina 2019–2022 laaditut musiikin, kuvataiteen ja esittävien taiteiden kansalliset visiot. Ne vahvistavat suomalaisen taidekentän yhteistä näkemystä siitä, miten taidekasvatusta ja -koulutusta tulee jatkossa kehittää. Mukana visiotyössä on ollut yli 2 000 taidealojen ammattilaista. Visiot ovat arvokkaita suunnannäyttäjiä koulutuspoliittiseen päätöksentekoon ja osallistuvat keskusteluun tulevaisuuden arvoista. Kaikki niiden toimenpide-ehdotukset on tarkoitettu toteutettaviksi.

Musiikilla, kuvataiteella sekä sirkuksella, performanssitaiteella, tanssilla ja teatterilla on itseisarvo. Kuten visiot osoittavat, ne voivat kuitenkin tarjota myös ratkaisuehdotuksia yhteiskunnallisiin murroksiin. Tällä hetkellä moni nuori ja aikuinen kärsii yksinäisyydestä sekä mielenterveyden haasteista. Hyvinvointia voi vahvistaa lisäämällä taideopetusta kaikissa ikäryhmissä. Yhteiskunta tarvitsee myös kestävästi siirtymää tukevia innovaatioita. Niiden syntyminen edellyttää mielikuvitusta, intuitiota ja luovaa toimintaa. Samaan aikaan suomalainen kulttuuri-identiteetti muuttuu moninaisemmaksi. Taiteet uudistavat kulttuurista pääomaamme.

1. Pedagogisesti tasokas taidekoulutus, -kasvatus ja kulttuuriharrastukset ovat jokaisen perusoikeus. Kaikki kolme visiota tähtäävät siihen, että ne tulevat entistä paremmin kaikkien ulottuville. Saavutettavuuteen ja laadukkaisiin, yksilöllisiin opintopolkuihin tulee panostaa muun muassa seuraavin toimenpitein:

- ✘ Taideopetusta ja -kasvatusta lisätään ja sen tarjontaa monipuolistetaan kaikilla koulutusasteilla. Musiikkia, kuvataiteita ja esittäviä taiteita sisällytetään enemmän myös varhaiskasvatuksen- ja luokanopettajien koulutukseen.
- ✘ Taidekasvatuksen ja -koulutuksen tutkimusperustaisuutta vahvistetaan. Tutkimuksen tekemisen edellytykset turvataan, ja yhteiskunta hyödyntää tutkimustietoa esimerkiksi taiteen vaikutuksista.
- ✘ Taideaineiden lukiodiplomeista tulee yksi vaihtoehtoinen aine ylioppilastutkinnoissa. Niitä hyödynnetään myös korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.
- ✘ Kulttuurikasvatussuunnitelmista tehdään kuntia velvoittavat.
- ✘ Taidekasvatuksen ja -koulutuksen järjestäjät parantavat saavutettavuutta esimerkiksi kehittämällä taideopetukseen soveltuvaa teknologiaa tai selvittämällä, mitä esteitä taiteiden opiskelulle ja harrastamiselle on eri alueilla ja elämänvaiheissa.

2. Taidekasvatus ja -koulutus ovat keinoja edistää niin sosiaalista kuin ekologistakin kestävyyttä ja luoda perustaa demokratialle. Visiot esittelevät useita toimenpiteitä, joilla opetuksen normatiivisuutta voidaan haastaa, turvallisuutta lisätä ja oppilaitosten ympäristöystävällisyyttä parantaa:

- ✘ Taidekasvatusta ja -koulutusta ohjaavat yhdenvertaisuuden periaatteet.
- ✘ Kukin taiteenala edistää yhdenvertaisuutta parhaiksi katsomillaan keinoilla. Niitä ovat muun muassa eurosentrisyyden, cisnormatiivisuuden ja ableismin haastaminen opetuksessa, taiteen kaanonin tarkasteleminen kriittisesti, turvallisen tilan periaatteiden ottaminen käyttöön, alan sisäinen keskustelu ammattieettisistä periaatteista sekä johtamistaitojen päivittäminen.
- ✘ Koulutusorganisaatiot tukevat kestäväää elämäntapaa esimerkiksi selvittämällä hiilijalanjälkensä, toimimalla kiertotaloudessa tai käsittelemällä opinnoissa ekologista kestävyyttä.

3. Taidekasvatuksen ja -koulutuksen yhteistyö muun yhteiskunnan kanssa vahvistuu. Näin taiteen sivistystä ja hyvinvointia edistävät vaikutukset ulottuvat entistä laajemmin eri sektoreille ja alan ammattilaisten työllistymismahdollisuudet paranevat. Tämän onnistuminen edellyttää, että:

- ✘ Taidekasvatuksen ja -koulutuksen toimijat jakavat osaamistaan rohkeasti ja rakentavat yhteyden kokemuksia yhteisöissään. Taidetta tuodaan esimerkiksi kouluihin, seurakuntiin, palvelutaloihin, kirjastoihin ja muihin julkisiin tiloihin.
- ✘ Taiteilijoiden ja taidekasvattajien työllistymismahdollisuuksia kehitetään kuvataiteen ja esittävien taiteiden visioissa esitellyin toimenpitein. Alan ammattilaisille luodaan esimerkiksi vakituisia työpaikkoja varhaiskasvatukseen sekä sosiaali- ja kulttuuritoimeen. Ammattikuvien laajentumista tuetaan täydennyskoulutuksella. Taideaineita lisätään myös muiden alojen koulutuksissa, kuten nuoriso-, sosiaali- ja terveystieteiden ammatillisissa koulutuksissa.

4. Taiteiden kieli on laajempi kuin puhuttu tai kirjoitettu kieli. Taidekasvatus ja -koulutus mahdollistavat eri taustoista tulevien ihmisten kohtaamisen ja vahvistavat kykyämme toimia kansainvälisessä ympäristössä. Suomella on myös paljon annettavaa kansainväliseen yhteistyöhön. Siksi on tärkeää, että:

- ✘ Yhteiskunta ymmärtää taiteiden vuoropuhelua ruokkivan potentiaalini. Taidekasvatus ja -koulutus kehittävät oppijoiden kulttuurista lukutaitoa sekä kykyä toimia monikulttuurisessa maailmassa.
- ✘ Kansainvälistä yhteistyötä lisätään ja Suomen osaamista tehdään maailmalla tunnetuksi. Suomalainen taidekasvatus ja -koulutus on kansainvälisesti vertaillen erittäin tasokasta.
- ✘ Suomen nousemista oppijalähtöisen, tutkimukseen pohjautuvan pedagogiikan edelläkävijäksi tuetaan. Näin varmistetaan myös, että taideaineiden opetus on laadukasta ja eettisesti kestävä.

5. Muuttuva toimintaympäristö ja säästöt ovat vaikeuttaneet kentän toimintaa. Jotta visiot toteutuvat, eri taiteenalojen kasvatuksen ja koulutuksen resursseja on vahvistettava. Rakenteiden pitää mahdollistaa alojen kehittyminen. Yhteistyön tiivistäminen niin päättäjien kanssa kuin kentän sisällä on avainasemassa:

- ✘ Taidekoulutuksen ja -kasvatuksen rahoitus tulee nostaa tarkoituksenmukaiselle, korkealle tasolle kaikilla koulutusasteilla ja alueilla.
- ✘ Päättäjien tulee käydä dialogia taidekentän kanssa esimerkiksi alan kehittämistarpeista ja resurssien riittävydestä. Taidealan toimijoiden on tärkeää lisätä viestintää päätöksenteon tueksi.
- ✘ Taidekoulutuksen ja -kasvatuksen kentän sisäinen yhteistyö on keskeistä visioiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Se auttaa esimerkiksi selkeyttämään koulutusverkostoa, mahdollistaa sujuvat siirtymät eri oppilaitosten välillä ja luo resurssiviisautta.

Musiikilla, kuvataiteilla ja esittäville taiteilla on ainutlaatuinen kyky tuoda ihmiset yhteen, lisätä merkityksellisyyden kokemuksia sekä vahvistaa kestäväää ja demokraattista yhteiskuntaa. Kun toteutamme visioissa ehdotetut toimenpiteet, luovien alojen koko potentiaali saadaan käyttöön niin, että se tuottaa hyvää sekä Suomeen että maailmalle.

